

Bernhard Schlink

Vârsta târzie

Traducere din limba germană
de Alexandru Al. Şahighian

POLIROM
2025

Cuprins

Partea întâi	5
Partea a doua	101
Partea a treia	177

După ce se trezi, primul gând al lui David fu stăvilarul, nu vorbi despre nimic altceva la micul-dejun și vru să pornească la drum cât mai repede. Ajunși acolo, cercetă îndelung ce construiseră cu o zi înainte. Pietrele dispuse semicircular, care ar fi trebuit să zăgăzuiască pârâul, nu opreau apa care țâșnea printre ele pentru a se reîntoarce în albia pârâului.

— Mă ajuți?

Găsiră niște pietre mai mari, întăriră primul rând semicircular cu un al doilea și vârâră crengi între pietre. Amândoi erau plini de zel; Martin lucra la fel de atent ca și David, având totodată grijă să nu ia hățurile în mână – trebuia să rămână proiectul lui David, el era antreprenorul și arhitectul. Se opri apoi, observând mai întâi temător, apoi fericit și mândru cum dublul rând semicircular, întărit cu crengi, reținea îndeajuns de multă apă pentru a se forma încet un mic lac de acumulare. Apa încă se mai scurgea prin stăvilar, dar în cele din urmă lacul se umplu până sus.

— Ai făcut o treabă grozavă, David. Făcu niște fotografii; David nu voia să pozeze plin de mândrie în fața stăvilarului, ci se trase timid la margine. La anul ne întoarcem aici ca să vedem ce s-a întâmplat cu stăvilarul – era cât pe ce să-i scape aceste cuvinte. Trebuie să plecăm. Trebuie să părăsim stăvilarul și lacul de acumulare.

David se opri și-și privi opera. Apoi împinse cu piciorul prima piatră într-o parte, apoi o a doua, o a treia, pași în semicerc fără să-i pese că-și uda picioarele, apa reintră în vechea-i albie, iar el se trase îndărăt, uitându-se la pârâul curgător. Pe fața lui nu se citea nici supărarea, nici tristețea; era liniștit, ridică din umeri, veni la el și-l luă de mână, gata să plece de-acolo.

Se opriră în locul unde poposiseră cu o zi înainte. Martin îi scoase din picioare pantofii și ciorapii uzi.

— Bine că e soare. Dar nu putem aștepta până când pantofii tăi se vor usca. Iar pantofii mei sunt prea mari pentru picioarele tale.

— Știu.

David își puse piciorul lângă cel al tatălui și râse.

Se așezară și mâncară ultimele sendvișuri și mere. Se uitară din nou la povârnișurile împestrițate cu alb și la lacul cu insule mici. De data asta frumusețea peisajului nu-l întristă pe Martin, nici măcar n-o sesizase. Era îngrijorat gândindu-se la cât timp le va trebui ca să ajungă la mașină și, dacă David avea să răcească, la ce va spune Ulla.

În mașină îi scoase din nou pantofii și ciorapii, dădu drumul la căldură, și curând picioarele lui David se încălziră.

— De ce-ai stricat stăvilarul?

— Ca să nu se strice.

Dacă ceva nu durează, trebuie distrus? Cât de implacabil, cât de tulburător! Cum ajunsese David la asta? Să fi creat moartea sa iminentă, fără ca Martin să observe, o atmosferă de distrugere? Se uită la David, care, aflat în scaunul pentru copii, ședea alături de el ca un mic rege. Oare îi va plăcea grămada de compost fiindcă era durabilă, fiindcă trebuia tot mereu reînnoită și fiindcă se obținea din ea pământ? Îi

explică ce avea de gând să facă împreună cu el, chiar de mâine.

Ulla nu era acasă. La galerie avea loc un vernisaj, asistentă se îmbolnăvisese, prietena ei era disperată, așa că trebuise să-i sară în ajutor. Pizza o găsesc în cuptor, în frigider îi așteaptă o *mousse au chocolat* pe care o făcuse pentru ei. Se bucură că în dimineața următoare va afla despre aventurile celor doi bărbați ai ei.

Când David adormi, el se așeză din nou la masa de scris.

Ieri și astăzi ai construit un stăvilă la un pârâu. N-a fost doar o joacă. A fost muncă și am admirat cu câtă hotărâre și tenacitate ai muncit. Oricum, acesta nu-i felul de a fi al Ullei, dar chiar de-ar fi așa – ea nu va trebui niciodată să te dojenească, spunându-ți: Străduiește-te mai mult, ci mai curând să te prevină că muncești prea mult.

Mi-ar plăcea să-ți împărtășesc cât loc ar trebui să acordăm muncii în viața noastră. Atât cât ne permite să îndeplinim responsabilitățile preluate și să ne îngrijim de ai noștri, fără a ajunge dependenți de alții. Dar ce responsabilități și câte din ele să luăm asupra noastră? N-am o rețetă; în ce mă privește, n-am vrut să ratez nicio responsabilitate care merita preluată, și fiindcă voiam să mă asigur, am preluat și responsabilități care nu meritau. Ar fi trebuit să fiu mai atent? Nu știu. Ce știu și vreau ca și tu să știi: n-am regretat niciodată că, atunci când am iubit, femeia era mai importantă pentru mine ca orice altceva, și că de dragul ei n-am preluat sau am neglijat niște responsabilități. Și-ar fi trebuit să iubesc mai mult nu numai femeile cu care am fost și a căror iubire am luat-o deseori ca pe un lucru de la sine înțeles, ci și pe mama mea atunci când ajunsese bătrână.

În prezent se vorbește mult despre echilibrul dintre muncă și viața personală. Dar munca este o parte a vieții. Întreaga noastră putere aparține când muncii, când familiei, pe primul loc se află când corul sau orchestra, când afirmarea de sine. Nu există niciun echilibru. În viață dansăm mereu la multe nunți.

Când se trezi, tocmai se lumina de zi. Și din nou oboseala era ca o pătură grea care nu-i îngăduia să se ridice în capul oaselor și abia dacă-l lăsa să se miște. Întoarse capul, Ulla se sculase deja. Îmi trece, își zise, îmi trece.

La douăsprezece se trezi a doua oară și se simți mai în puteri. O auzi pe Ulla intrând cu David în casă. Fuseseră la cumpărături? Îi auzi trebăluind la parter, apoi urcară încet scara, deschizând ușa încet.

— Mă scol imediat.

Voia s-o ia înaintea întrebărilor despre ce era cu el și cum îi mergea.

— Ești iar bolnav de obosit?

— Da, David. Am nevoie de o cafea, iar apoi o să-mi fie mai bine. Ulla, îmi aduci tu una, te rog?

Ea se duse, David mai stătea în ușă, voia să spună ceva, dar nu se putea hotărî, și-n cele din urmă se duse și el. Ce nu era în regulă? Ulla nu spusese niciun singur cuvânt.

Când se întoarse cu cafeaua, se așeză pe pat lângă el.

— Ce prostie ți-a mai trecut prin cap? O grămadă de compost? Cine să se ocupe de așa ceva? Doar nu-ți închipui că David...

— Ba da. Pentru început, încă mai sunt aici. Așa că va ști ce trebuie făcut – nu-i chiar atât de greu. Îl știi cât este de meticulos și tenace.

— E un copil, Martin. Nu-l poți împovăra la șase ani cu așa ceva. Încă nu trebuie să se ocupe de ceva zi de zi și nici n-o va face, și-apoi va trebui să mă ocup eu. Abia acum observă cât e de furioasă. Asta vrei să-i lași moștenire lui David? Sarcini pe care trebuie să le îndeplinească? Și tot asta și mie? Ca să nu te uităm? Avea lacrimi în ochi. Lucrurile-s îndeajuns de rele. Vrei să faci totul și mai rău? Nu poți să fii și tu o dată generos? Chiar și cu studiile mele... Clătină din cap.

El nu înțelese.

— Ce-a fost cu studiile tale?

— A trebuit să le termin vrând-nevrând. Să renunț la studii pentru pictură? Câtă vreme nici nu studiasem pictura la Academia de Arte și nu pictasem decât pentru plăcerea mea? Dar tu n-ai crezut niciodată în mine și în ce pictam, și fiindcă n-o făceam decât pentru propria mea plăcere, a trebuit ca mai întâi să-mi câștig acest drept absolvind un master idiot. Să nu-mi spui c-ai uitat toate astea.

Nu-și amintea. Poate c-o îndemnase să-și termine studiile în toată regula. Dar n-o împinsese la asta! De ce-ar fi făcut-o? Ea n-avea nevoie să absolve studiile, urma să moștenească ferma și va moșteni și de la el, nu era nevoită să muncească, și dacă totuși voia s-o facă, putea găsi ceva și fără examenul de absolvire. Cât despre pictatul ei – o ajutase să-și găsească un atelier, n-o deranjase acolo niciodată, sărbătorise succesele ei împreună cu ea. Nu prea reușea să înțeleagă tablourile ei abstracte. Dar asta nu însemna că nu crezuse în ea și în ce picta. Și-n general, ce voia să însemne asta: să creadă în ea și în ce picta? Nu trebuia să creadă că va avea succes, fiindcă ea avea succes și el o vedea prea bine.

— Ah, Ulla. N-am uitat nimic, doar că-mi amintesc altfel, și-mi pare rău că tu îți amintești așa. N-am vrut să